

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.

מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מעי"ת לייקווד יצ"ל

הערה: בכל גליון יש עצות טובות ומועילות, או שורות שהיית רוצה לזכור. כדאי מאוד לעיין אותם, או לרשום אותם בפנקס מיוחד. ועל זה נאמר: אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. (ויכידוע מהרמב"ן).

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה ולזכות ר' מ.ב.א. שיחי'

מצורע – שבת הגדול שנה ב' גליון 20

קל להביט על המעלות הנשגבות של רבינו הגר"ק זי"ע, ולהרגיש קטן. אבל הרבה יותר תועלת יהיה לך, אם תמצא בעצמך מעלה – שתוכל ללמוד מר' חיים זצ"ל – איך להשקיע בו ולהגדילו!! תזכור! גם רבי חיים נהיה רק בסייעתא דשמיא!!

דיבור טוב עושה לב טוב

תורת המצורע: המילה מצורע עניינו - "מוציא רע", ועונשו מדה כנגד מדה שמוציאים אותו מהמחנה. הצרעת כואב (עי' ספרא עה"כ בתזריע - והיה בעור בשרו לנגע צרעת - מלמד שהכל רואים שהוא מצטער מהנגע ע"ש) וגם

מסריח (כמבואר ברמב"ן ריש פ' תזריע - י"ב ד' - "כי ריחו והבלו מזיקים"), וזה מראה לנו טיבו של חטא ובפרט חטא זה של לשה"ר. ועי' גמ' גיטין (נז). איך עונשים רשעים גדולים בצואה רותחת וכדו'. זהו ה'צבע' האמיתי של חטא.

והנה מצאנו שדוד המלך אמר (שמואל ב' י"ח - כ"ג) **'איש טוב זה, ואל בשורה טובה יבוא'**, ובאמת שם אחימעץ סיפר לדוד רק את החלק הטוב, שאנשי דוד נצחו במלחמה, והשמיט את החלק הקשה שאבשלום נהרג. עוד פסוק מצאנו במשלי (כ"ז כ"א) **'איש לפי מהללו'**. ופי' רבינו יונה (שערי תשובה ג' קמ"ח) מעלות האדם לפי מה שיהלל, אם הוא משבח המעשים טובים והחכמים והצדיקים, **תדע ובהנת כי איש טוב הוא, ושורש הצדק נמצא בו. עכ"ל.**

ובאמת זה לא רק סימן שהוא איש טוב, אלא האדם מושפע מאוד מזדיבוריו. וכשם שה' **'מוציא רע'** נהפך ליותר רע, כך גם המדבר טוב נהפך לטוב. ואף אם מטבעו הוא אדם נרגן ונוטה לראות תמיד הרע וה'חצי כוס החסר', אעפ"כ, דבורים טובים, על אנשים ועל מצבים, יהפכו אותו לטבע טוב. וכמו שכתב המסילת ישרים (פ"ז) **שהחיצוניות מעוררת את הפנימיות.**

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת: (פ' תזריע). יתכן שהתורה קראה כאן למצורע 'אדם', כדי להזכיר מה שכתוב ויהי האדם לנפש חיה - לרוח ממללא - עיקר האדם זה הדיבור שלו, וכל מהותו תלוי בדיבורו, ולכן ה'אדם' צריך להזהר לראות, לחשוב, ולדבר רק טוב, ובכך יהיה צלם אלקים אמיתי.

יהודי – חלק אלוך ממעל

אנחנו צריכים לזכור רוממותינו. "אני שייך לד'!" זה מציאותי האמיתי. ואני צריך ללמוד מד' ית' איך לחיות". במעשה בראשית כתוב 6 פעמים וירא אלקים כי טוב.

תלך בדרכי ד' ותראה איך שכל העולם במלא בטוב, וכשתראה, תחשוב, ותדבר רק טוב, אז תהיה צלם אלקים אמיתי, ותגרום רק לבריאת עולמות ותיקונם, ולא ח"ו לחורבנות!

הרע של לב האדם, שמתחזק ע"י דיבורים רעים, הוא יוצא אח"כ לפועל ומחריב, וגורם לחרב והרג בעולם (!!!) (עי' ח"ח בהקדמה בשם הזוה"ק) אבל תפקידנו להיות טובים, תמיד לספר רק טוב, ולשבח עולמו הנפלא של השי"ת, וגם את האנשים הטובים של עמו ישראל. תחשוב טוב גם על עצמך, ותסיח דעת מכל הכשלונות שהיצה"ר מכניס בלי הרף לראשינו (זה טוב לחשוב עליהם רק בשעה שחוזרים בתשובה). ובכך נלך בדרכי השי"ת - טוב ד' לכל!

נפטרה בבני ברק לפני שבוע, אשה בת 97, שעד התקופה האחרונה, מעולם לא לקחה אפילו כדור (tablet). יתכן שזכתה לכך, כי היא תמיד ראתה בכולם רק טוב. כששאלו אותה איך פלוני עשה כך וכך, היא תמיד הצדיקה אותו שהוא בסדר גמור, ובודאי לא התכוון, וכשאמרו לה - תראי איך פלוני כ"כ כפוי טובה, הוא אפילו לא טרחה להודות על מה שעשית לו, היא היתה עונה "לא, בודאי הוא ניסה להתקשר בטלפון והיה תפוס". מי שחי כך, והוא מעולם לא מתרגן, הוא בודאי יכול לחיות 97 שנה בבריאות. ועז"נ מי האיש החפץ חיים כו' לראות טוב וכו' (תהלים ל"ד) אנשים הרואים רע אוכלים את בשרם חי! מכניסים ללבם קנאה שהיא אש אוכלת - רקב עצמות קנאה, ושנאה ושאר מראין בישינן שהם שורש הצרעת הכואב והסרוח כנ"ל. אבל האדם הטוב, חי חיים רגועים ושלוים ותמיד טוב לו עם עצמו ועם אחרים, וחושך מעצמו כ"כ הרבה עגמת נפש, וטוב לב משתה תמיד!

הכה של מחשבות טובות – סיפורים מהחיים

תשתדל לאט לאט להפוך את הכוון (direction) של מחשבותיך. וגם על העתיד תחשוב רק טוב, ותראה כמה **מחשבות טובות פועלות!** תנקה את ראשך מכל המחשבות הלא טובות, עד שתזכה לראש טהור שחושב רק טוב. ראיתי הרבה פעמים איך מחשבות טובות הופכות את המצב לטוב. ***בדידי הוה עובדא.** לפני שנים רבות חליתי במחלת לב קשה, והרופאים אמרו שאין רפואה אלא צריך לסבול כל החיים. עד ששמעתי מרבתי והבנתי שבמדת הבטחון אפשר לרפאות כל מחלה. היתה לי אז חולשה אדירה וכאבים חזקים, אבל החלטתי שעלי לעבוד על מחשבות טובות. רשמתי בפנקס את כל הנסים שזכרתי שהיו לי מעודי, ואז התחלתי לחזק את עצמי – ע"י הרבה שעות של לימוד בטחון – לחשוב שאין כאן משהו אמיתי והכל יהיה בסדר וה' הטוב ששמר עלי עד עכשיו בנסים יעביר ממני גם מחלה זו. עי"ז הורדתי מעצמי את המתח והפחד. ובאמת, אחר חודש בלבד (!) נגמר כל הענין! וב"ה עד היום אני בריא ושלם בסייעתא דשמיא!

***עוד מעשה נפלא.** יהודי צעיר סיפר לי שגילו אצלו המחלה הנוראה רח"ל. התחלתי לחקור אותו מאיפה נהיה לו מחלה זו. שאלתי אותו אם יש דברים שלוחצים עליו או אם משהו עושה לו רע, והוא סיפר באמת שיש לו "בוס" (boss) בעבודה, שצועק עליו ומביישו ברבים. המלצתי לו ללמוד בספר "כצאת השמש בגבורתו" על מעלת הבזיונות – סבר וקיבל. הוא ריפא את לבו מההרגשות הקשות, ומשנתרפא לבו, גם המחלה עברה!! **כך מקובלני מרבתי, כל מחלה שורשה במדה רעה מסויימת ואם אפשר לרפאות את המדה, גם המחלה נעלמת!**

***מעשה בבית משפט.** אשה קשת יום, רחמנות גדולה, סיפרה לי על דיון בבית המשפט, שתדון על זכותה לראות את ילדיה וגם על חיובי ממון גדולים מאוד. הכל היה נגדה. התובע שכר עורכי דין חזקים מאוד ומצבה היה נראה אבוד לגמרי.

אני אמרתי לה שאין לה מה לדאוג, הכל דמיונות. אין מה לפחד מבית המשפט, ואני גם לא מפחד מעורכי דין. אני בטוח שיהיו נסים והכל יתהפך לטובה. ככה דברתי עד שהדברים התחילו להכנס ללבה. בסוף אכן היה נס. לקטגורים היה איזה טעות, ועי"ז כל תביעתם נפלה ולא היה לה שום נזק!

מנין ידעתי זאת?? מקובלני כלל ברזל מנובהרדוק: הכל תלוי בלב האדם. **אם אדם מפחד מהשופט – יש מה לפחד, ואם לא, אז אין מה לפחד!** וזה מבואר במאמרו של בית הלוי על בטחון, שהוא מפרש הפסוק "חרדת אם יתן מוקש" ו"הבוטח בד' ישוגב" – שהפחד מביא את המוקש, והבוטח בד', ישוגב אף מצרה שהיתה צריכה לבוא. עד כמה שהצלחתי להוריד ממנה הפחד, באמת אין לשופטים שום שליטה! הסבא מנובהרדוק זצ"ל (שמעתי מתלמידו הצדיק רבי ישראל מאיר זצ"ל) היה מונה טבע "דמיון הטבע". **בספר מדרגת האדם כתב שהסיבה היחידה שהאדם אינה זוכה לכ"כ הרבה דברים, הוא משום שהוא עצמו אינו בטוח שהוא ראוי לנסים, אם יבין שהשי"ת כ"כ אוהב אותנו, ואנו מלאים מעלות, ובודאי השי"ת רוצה לעשות לנו נסים – לא בגלל שמגיע לנו, אלא משום אהבתו העצומה לכל אחד ואחד מאתנו, אז מכה הבטחון. אכן נזכה לנסים!!** (מאמר תיקון המדות).

המושג "אדרבא" – אחד העקרים בנובהרדוק

וגילח את כל שערו. בפירוש רבינו שמשון רפאל הירש כאן, כ' שתגלחת מעין זה מצאנו רק אצל הלויים. הוא מפרש שהתגלחת הוא ביטוי של יציאה מהחיים העצמיים, כדי להמסר לכלל. ולכן גם הלויים, בשעת מסירתן לשרת בשביל כלל ישראל לפני ה'. וגם המצורע, לאחר שחזר בתשובה ונתרפא, שניהם צריכים להחליט שמוותרים על חייהם הפרטיים, וייחודיותן, כדי להמסר לשרת את ישראל.

והיינו שלאחר שהמצורע נכשל בהשפלת הזולת, הוא צריך לעשות תשובת המשקל ללכת לקצה השני להיות מוכן להשפל בפני אחרים לעבודת הכלל.

ונמצא שמצורע שלכאורה נפל לבירא עמיקתא של מדות רעות, צריך לדעת ש"אדרבא" מזה יצא שבסוף הוא יהיה כ"כ מרומם – כמו הלויים – שהם המעולים בכלל ישראל.

במחשבותיך – תרפא גם

אחרים!!

פעם זכיתי להביא ישועה גדולה לאברך שבתו בת שלש עדיין היתה כאבן שאין לה הופכין. וזה גם אחרי הרבה תהלים ותפילות. כשאמרתי לו שע"י מחשבות חיוביות הוא יכול להציל אותה, הוא התחיל לראות ותוצאות! היום הילדה הולכת כמעט רגיל בסייעתא דשמיא!

אנחנו חייבים לזכור שמחשבותינו הם מציאות חזקה מאוד!!

עוד מעשה היה לי, באברך שהיה שבור לגמרי. הוא סיפר שבביתו, כסדר יש רק טענות. כל היום בוכים ואין עם מי לדבר, מיום ליום נהיה יותר גרוע.

המלצתי לו ללמוד שער הבטחון, ואחרי לא הרבה זמן, הוא התחיל לראות שיפור. במחשבות טובות וחיזוק הבטחון אפשר להפוך את כל המצבים לטובה!

שבת הגדול

בטור מבואר שקוראים לשבת זו כך, משום הנס הגדול שהקב"ה עשה לעם ישראל, כששחטו את פסחיהם – שהמצרים לא היו יכולים להזיק להם. ונראה שמונח כאן עוד רמז – שזה כדי לזכור **גדלות הנפש של ישראל**. שמסרו נפשם כדי לקיים רצון השי"ת אע"פ שידעו ששוחטים אלהי המצרים והם יכעסו.

ותכן שזוכרים נס זה בשבת דוקא ולא בי' ניסן, משום ששבת הוא יום של בטחון, ורק ע"י בטחון הגיעו לזה שלא פחדו. בשבת זו כל אחד ואחד חייב לזכור שגם הוא חלק מכלל ישראל נפלא זה, **וגם הוא גדול!** ניסן הוא ראש חדשים משום שאז עם ישראל נהיה לעם – שוב – הגדלות של ישראל.

לאחר שהתחזקנו בגדלותינו, אנחנו מוכנים להתחיל לאכול מצה שהוא ללמד אותנו **ענוה**. כי אין ענוה אמיתית מבלי הקדמה של ידיעת מעלותינו, כמבואר בחוה"ל בתחילת שער הכניעה (דבלי"ז הוא שפלות הנפש, ע"ש).

וזהו יסוד חשוב מאוד – כי אשב בחשך, ד' אור לי. וכתב רבינו יונה (שערי תשובה ב' ה') שעלינו לדעת שהחשך היא **סיבת האורה**, וכמה שהמצב יותר קשה אין זה סיבה להתייאש, אלא "אדרבא", זהו סיבה שיעשה עוד יותר טוב! כי אלמלא נפלתי לא קמתי, אלמלא ישבתי בחשך לא היה אור לי (מדרש תהלים ה' – הובא בשערי תשובה שם). ע"י יסוד זה, תלמידי נובהרדוק עברו את המצבים הנוראים ביותר מבלי לאבד תקוותם, ונשארו עם החיות והרוח שכ"כ היה חשוב להם. בפסוק נאמר **מאשפות ירים אביון להושיבי עם נדיבים**. מהאשפה המלוכלך עד להיות מנדיבי עמו. וכן אבן "מאסו" הבונים – האבן המאוס ביותר, בסוף נהיה דוקא ל"ראש" פינה – האבן החשוב ביותר!

ובאמת זהו השורש של במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. **אבל כדי להאמין בזה, אתה צריך ללמוד הרבה מוסר בהתפעלות, עד שיכנסו הדברים לאונך וללבך**. ובינתיים, עד שנגיע לאותו דרגא, נעשה את העצה של הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל – **תעשה כאילו אתה באמת מאמין ביסוד זה של "אדרבא"**, ותדבר דיבורים של אדרבה בכל מצב לפי עניינו. כגון:

*אדרבה, פלוני באמת אוהב אותי. (רוב הפעמים זה נכון!)
*אדרבה, אני דוקא כן יכול להצליח.

כשהולכים נגד, ומורדים בטבע, זה נותן הרבה רוח וחיות! שמעתי על אחד שהתחיל לעשות דיאטה (diet) אבל היה לו מדי קשה לשמור על הכללים, והוא עבד עם בטחון יותר מאשר ע"י כללי הדיאטה. וכשראה שאינו מצליח הוא אמר רק מילה אחת "אדרבה!!!" בסוף הוא הצליח מעל המשוער!!

עונש המצורע – בדד ישב

מכאן למדים מעלת וחשיבות להיות חלק מהכלל. ובאמת בעל ההגדה מאשים את הרשע על שהוציא עצמו מן הכלל. עד כד כך – שאילו היה שם לא היה נגאל.

מזה נלמד כמה להתרחק מביטויי ביקרות על שיטות אחרות בכלל ישראל. כל עדה ומנהגיה, והליכותיה, וזכו בסוף לגדלות ביחד. ואם אתה הרחקת את עצמך והשפלת אותם, לא תוכל לקחת חלק בגדלותם בתוך שאר ישראל. אבל אם אתה מכבד את כולם, אז אתה אוהב אותם ושייך לכלל ישראל ועתיד אתה לנחול עמם. זהירות! היצה"ר עובד חזק מאוד בעניינים אלה!

הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל פעפ אמר לי על אחד מעדות החסידים שהוא אוהב אותם, אע"פ שהם שונים מאוד מהשיטה שלו! כולנו נשמה אחת ואין כאן תחרות (competition). כשעדה אחרת מצליחה זהו ההצלחה שלנו! אסור שיהיה לנו צרות עין על אחרים, וע"י הדיבורים הטובים שלנו, שנדבר כאילו אנחנו באמת שמחים בהצלחתם, נעורר את פנימיותנו באמת לשמוח אתם.

הגאולה השלמה תלויה בזה והוא חשוב מאוד מאוד!

נובהרדוק – הכנה לפסח

כאילו הוא יצא ממערים

פגשתי אברך, והוא סיפר לי שאין לו שום נסיונות, ושום "פעקאלאך" שיש לכולם. והוא גם גילה לי את סוד הצלחתו. כל הקשר שיש לו עם הקב"ה זה להודות לפניו. בכל תפילותיו הוא מרגיש ומכוון בעיקר רק להודות, ובמשך כל היום מחשבתו כסדר תפוס בהודאות להשי"ת. והוא אומר שזה פלא פלאים, ועי"ז אין שום קשיים ונסיונות! גם אמר שבדרך זו קל לו לבטוח בהשם וזה מובן ע"פ מה שאמר החפץ חיים זצ"ל שהדרך לבטחון, הוא ע"י זכרון חסדיו וניסיו של השי"ת בעבר בחייו.

אפשר לעבור את כל הפסח, לאכול מצות ולבער את החמץ, ובכל זאת להפסיד את העיקר. הנקודה של העבודה של פסח הוא חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממערים, ומתוך כך להגיע לאמונה בד' ולבטחון בו ית'. **ההגדה מלמדת אותנו לשבת את השם, לזכור הנסים, ולהודות לפניו תמיד, כל ימי חיינו**. וזהו דבר גדול ודורש עבודה,

כי בדרך הטבע אדם עסוק וחושב יותר על הקשיים שלו. ובפסח אנו הופכים את כל מהלך המחשבה שלנו לראות רק את הטוב (כי באמת הכל לטובה).

חמוץ ומצה

להשמר מחמוץ בביתך, ולאכול מצה, אינו כל כך קשה. אבל התורה רוצה שאתה תיהפך למצה! להיות נמוך כמו המצה, ועניו, ולא נפוח בגאווה והקפדה כמו החמוץ. יש מושג לשאוף להיות "א פריילאכע שמאטע" (סמרטוט שמח). והוא – שנבין מאתנו שמאטע, בכל זאת נשמח, בידיעה שהכל לטובתנו – שע"י זה אנו מתעלים ומתקרבים הרבה מאוד להשי"ת! כשמכנינים את המצה מכים על הבצק ושוטחים אותו דק, כמו העניו שלא מפריע לו כשסובל מאחרים. בנובהרדוק, התקופה שלאחר פורים (בין גאולה לגאולה) היה זמן מיוחד במינו, לעשות "בדיקת חמוץ" על מדות רעות!

זהו עבודה קשה להיות עניו באמת, הם השקיעו גם בחוה"ל שער הכניעה, כדי לשבור את הגאווה. [גם היום יש שלומדים שער הכניעה שעה ביום, ותוך כמה שבועות, משתנים לגמרי]. היה להם וועדים, והיו דנים על כל אחד מהחברים בנפרד, והוא גילה את כל סטריו, והכינו לו "מרשם", על מה שהוא צריך לעבוד וכו'. לאחר ארבע שבועות חזרו לביתם לפסח, אנשים חדשים!

המצרים נקראים "רהב" (ספרים. רודפיהם השלכת במצולות ר"ת רה"ב) (לא פנה אל רהבים ושטי כזב. תהלים מ' וע' מדבר ריש פ' מקץ), והוא לשון גאווה. פרעה צועק מי ד' אשר אשמע בקולו, ולי יאורי ואני עשיתיני. ומשה רבינו, עניו מכל אדם, אומר ונחננו מה, ולכן דוקא משה רבינו היה הגואל. ועבודתנו להתרחק מלהיות פרעה ח"ו ולהיות כמה שיותר – משה.

הלילה הזה כולו מצה

מה נקרא סדר "מוצלה"?

אצל רוב האנשים, הראש עסוק בבגדי הילדים ושישאלו יפה את ה"מה נשתנה", וזידי ובאבי ישאבו נחת, ושהכל יישאר נקי וכו'.

ואצלם ברגע שנשפך קצת יין, או שהילדים אינם מתנהגים כמו הציפיות, נהרס להם כל הסדר.

אבל אצלנו, עיקר הסדר הוא שאני אזכה להיות רגוע בכל מצב, ואינני מחפש לעשות רושם בעצמי או ע"י הילדים שלי, אלא סדר מוצלה הוא סדר שזכיתי לא להתעורר בו לכעוס אפילו פעם אחת! כך התקשרתי למצה, ואני שייך למדת הענוה, שהוא השורש של כל סיפור יציאת מצרים – להודות להשי"ת מתוך הכנעה! ושמחה!

היו לי רבי'ס (רבנים) שעל אף שבודאי דקדקו במצוות ובמצות, אבל עיקר דאגתם לפני פסח היה שהם עצמם יהיו מצות אמיתיות! דברתי עם אשתו של אחד מהם וראיתי איך שהיא מתפארת בבעלה, שאינו מתרגז בשום מצב, ואדרבה, תמיד הוא מאושר ושמח! תתאר לך אדם שמקפיד כל כך על המצות שלו, וצועק וכועס על כולם, כמה שווים המצות המהודרות שלו, אם הוא עצמו חתיכה גדולה של חמוץ! פעם שאלתי צדיק מיוחד (הגה"צ רבי חיים מרדכי וויינקראנץ זצ"ל – תלמיד נובהרדוק) מה צריך להיות עבודתנו בפסח. והוא ענה: להתרחק מכעס, שקר, ולשון הרע. וכששאלתי אותו למה – אמר משום שהשם שונא את הדברים האלה! (כשהוא אמר את זה, זה היה בהרגשה – שהוא מכיר את הקב"ה באופן אישי!) הוא היה לומד חוה"ל, בעצת רבי יחזקאל לוונשטיין זצ"ל, הרבה זמן כל יום, וידוע שהחוה"ל מלמד את האדם להרגיש את הקב"ה! במיוחד כששופך על נפשו מים רבים של חוה"ל!

המעביר על מדותיו

אם מישהו (או מישהי!) צעק עליך ושתקת, אז אתה מתנהג כמו המצה, בענוה. ונוסף על כך, מעבירים לך על כל פשעיך. על דבר כזה אתה צריך לעשות סעודת מצוה! זה היה דרך הצדיקים, ששמחו מאוד על כל שבירת מדות! זה היה עיקר שמחת החיים שלהם!

פעם אחת ביום, בכל ימי הפסח, תשבור איזה מדה, ותלך כנגד רצונך. כשמשהו הכאיב לך ביו"ט, במקום להיות עצוב, תשמח ע"י שיש לך הזדמנות מיוחדת לעבוד על עצמך, ותזכור שזה מראה שהשי"ת אוהב אותך, וידוע שתוכל לגדול על ידי הנסיונות האלה, וכמו שנאמר ענוים ירשו ארץ! וזהו מה שנקרא אצל יהודי אמיתי פסח כשר ושמח!

שמעו ותחי נפשכם! לשיעורי הרב - בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300 ובקו ישיר 02-3011906 או בקול הלשון בטל' 03-9290709 - 03-93-1 לאנגלית 2, לאידיש 1, ללשה"ק 4

להארות והערות והשתתפות בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH - thenewbitachonweekly@gmail.com